

اعلاميه جهاني حقوق بشر
مصوب 10 دسامبر 1948 ميلادي
(مطابق 1327/9/19 شمسي)
مجمع عمومي سازمان ملل متحد

اعلامیه جهانی حقوق بشر
مصوب 10 دسامبر 1948 میلادی
(مطابق 1327/9/19 شمسی)
مجمع عمومی سازمان ملل متحد

مقدمه:

از آنجا که شناسایی حیثیت ذاتی کلیه اعضای خانواده بشری و حقوق یک سان و انتقال نا پذیر آنان اساس آزادی، عدالت و صلح را در جهان تشکیل میدهد. از آنجا که عدم شناسایی و تحقیر حقوق بشر منتهی به اعمال وحشیانه بی گردیده است که روح بشریت را به عصیان واداشته و ظهور دنیایی که در آن افراد بشردر بیان عقید ه، آزاد و از ترس و فقر، فارغ باشند به عنوان بالاترین آمال بشر اعلام شده است. از آنجا که اساساً حقوق انسانی را باید با اجرای قانون حمایت کرد تا بشر به عنوان آخرین علاج به قیام بر ضد ظلم و فشار مجبور نگردد.

از آنجا که اساساً لازم است توسعه روابط دوستانه بین الملل را مورد تشویق قرار داد.

آنجا که مردم ملل متحد، باور خود را به حقوق اساسی بشر و مقام و ارزش فرد انسانی و تساوی حقوق زن و مرد مجدداً در منشور، اعلام کرده اند و تصمیم راسخ گرفته اند که به پیشرفت اجتماعی کمک کنند و در محیط آزاد، وضع زنده گی بهتر وجود آورند.

از آنجا که دول عضو متعهد شده اند که احترام جهانی و رعایت واقعی حقوق بشر و آزادی های اساسی را با همکاری سازمان ملل متحد تأمین کنند.

از آنجا که حسن تفاهم مشترکی نسبت به این حقوق و آزادی ها برای اجرای کامل این تعهد کمال اهمیت را دارد.

مجمع عمومی این اعلامیه جهانی حقوق بشر را آرمان مشترکی برای تمام مردم و کلیه ملل اعلام میکند. تا جمیع افراد و همه ارکان اجتماع این اعلامیه را دائماً مد نظر داشته باشند و مجاهدت کنند که به وسیله تعلیم و تربیت، احترام به این حقوق و آزادی‌ها توسعه یابد و با تدابیر تدریجی ملی و بین‌المللی شناسائی و اجرای واقعی و حیاتی آنها چه در میان خود ملل عضو و چه در بین مردم کشورهایی که در قلمرو آنها می‌باشند تامین گردد.

ماده یک:

تمام افراد بشر آزاد به دنیا می‌آیند و از لحاظ حیثیت و حقوق با هم برابرند، همه دارای عقل و وجدان می‌باشند و باید نسبت به یکدیگر با روح برادری رفتار کنند.

ماده دوم:

هرکس میتواند بدون هیچ‌گونه تمایز، مخصوصاً از حیث نژاد، رنگ، جنس، زبان، مذهب، عقیده سیاسی یا هر عقیده دیگر و همچنین ملیت‌ها وضع اجتماعی، ثروت و ولادت یا هر موقعیت دیگر از تمام حقوق و کلیه آزادی‌هایی که در اعلامیه حاضر ذکر شده است بهره‌مند گردد.

بر علاوه هیچ تبعیضی به عمل نخواهد آمد که مبتنی بر وضع سیاسی، اداری، قضایی یا بین‌المللی کشور یا سرزمینی باشد که شخص به آن تعلق دارد، خواه این کشور مستقل، تحت قیمومت یا غیره خود مختار بوده یا حاکمیت آن به شکلی محدود شده باشد.

ماده سوم:

هرکس حق زنده‌گی، آزادی و امنیت شخصی دارد.

ماده چهارم:

احدی را نمیتوان در برده‌گی نگاه داشت و داد و ستد برده‌گان به هر شکلی که باشد ممنوع است.

ماده پنجم:

احدی را نمیتوان تحت شکنجه یا مجازات یا رفتاری قرار داد که ظالمانه و یا برخلاف انسانیت و شئون بشری یا موهن باشد.

ماده ششم:

هرکس حق دارد که شخصیت حقوقی او در همه جا به عنوان یک انسان در مقابل قانون شناخته شود.

ماده هفتم:

همه در برابر قانون مساوی هستند و حق دارند بدون تبعیض و بالاسویه از حمایت قانون بر خوردار شوند در مقابل هرتبعیضی که ناقض اعلامیه حاضر باشد و بر علیه هرتحریکی که برای چنین تبعیضی به عمل آید بطور تساوی از حمایت قانون بهره مند شوند.

ماده هشتم:

در برابر اعمالی که حقوق اساسی فرد را مورد تجاوز قرار بدهد و آن حقوق به وسیله قانون اساسی یا قانون دیگری برای او شناخته شده باشد، هرکس حق رجوع موثر به محاکم ملی صالحه دارد.

ماده نهم:

احدی نمیتواند خود سرانه توقیف، حبس یا تبعید شود.

ماده دهم:

هرکس با مساوات کامل حق دارد که دعوایش به وسیله داد گاه مستقل و بیطرفی، منصفانه و علناً رسیده گی شود و چنین داد گاهی درباره حقوق و الزامات او یا هراتهام جزایی که به او منسوب شده باشد اتخاذ تصمیم بنماید.

ماده یازدهم:

1. هرکس که به جرمی متهم شده باشد بی گناه محسو ب خواهد شد تا وقتی که در جریان یک دعوی عمومی که در آن کلیه تضمینهای لازم برای دفاع او تامین شده تقصیر او قانوناً محرز گردد.

2. هیچ کس برای انجام یا عدم انجام عملی که درموقع ارتکاب آن عمل به موجب حقوق ملی یا بین المللی جرم شناخته نشود محکوم نخواهد شد به همین طریق هیچ مجازاتی شدید تر از آنچه که درموقع ارتکاب جرم بدان تعلق میگرفت درباره احادی اعمال نخواهد شد.

ماده دوازدهم:

احدی درزنده گی خصوصی، امور خانواده گی، اقامتگاه یا مکاتبات خود نباید مورد مداخله های خود سرانه واقع شود و شرافت و اسم و رسمش نباید مورد حمله قرار گیرد، هرکس حق دارد که درمقابل این گونه مداخلات و حملات، مورد حمایت قانون قرار گیرد.

ماده سیزدهم:

1. هرکس حق دارد که درداخل هر کشوری آزادانه عبور و مرور کند و محل اقامت خود را انتخاب نماید.
2. هرکس حق دارد هر کشوری و ازجمله کشور خود را ترک کند یا به کشور خود بازگردد.

ماده چهاردهم:

1. هرکس حق دارد دربرابر تعقیب، شکنجه و آزار، پناهنده گی جستجو کند و درکشورهای دیگر پناه اختیارنماید.
2. درموردی که تعقیب واقعاً مبتنی به جرم عمومی و غیره سیاسی یا رفتارهایی مخالف با اصول مقاصد ملل متحد باشد، نمیتوان ازاین حق استفاده نمود.

ماده پانزدهم:

1. هرکس حق دارد که دارای تابعیت باشد.
2. احدی را نمیتوان خود سرانه ازتابعیت خود یا از حق تغییر تابعیت محروم کرد.

ماده شانزدهم:

1. هر زن و مرد بالغی حق دارد بدون هیچ گونه محدودیت از نظر نژاد، ملیت، تابعیت، یا مذهب باهمدیگر زناشویی کنند و تشکیل خانواده دهند. درتمام مدت زناشویی و هنگام

انحلال آن، زن وشوهر درکلیه امور مربوط به ازدواج، دارای حقوق مساوی میباشند.

2. ازدواج باید با رضایت کامل و آزادانه زن ومرد واقع شود.
3. خانواده رکن طبیعی و اساسی اجتماع است و حق دارد ازحمایت جامعه و دولت بهره مند شود.

ماده هفده هم:

1. هرشخص، منفرداً یا بطور جمعی حق مالکیت دارد.
2. احدی را نمیتوان خود سرانه ازحق مالکیت محروم نمود.

ماده هژده هم:

هرکس حق دارد که ازآزادی فکر، وجدان ومذهب بهره مند شود. این حق متضمن تغییر مذهب یا عقیده و همچنین متضمن آزادی اظهار عقیده و ایمان میباشد ونیز شامل تعلیمات مذهبی و اجرای مراسم دینی است. هرکس میتواند ازاین حقوق منفرداً یا جمعاً به طور خصوصی یا به طور عمومی برخوردارباشد.

ماده نزده هم:

هر کس حق آزادی عقیده و بیان دارد و حق مزبور شامل آن است که ازداشتهن عقاید خود بیم و اضطرابی نداشته باشد و درکسب اطلاعات و افکار و دراخذ و انتشار آن با تمام وسایل ممکن و بدون ملاحظات مرزی، آزاد باشد.

ماده بیستم:

1. هر کس حق دارد آزادانه مجامع و جمعیتهای مسالمت آمیز تشکیل دهد.
2. هرکس را نمیتوان مجبور به شرکت دراجتماعی کرد.

ماده بیست و یکم:

1. هرکس حق دارد که دراداره امور عمومی کشورخود، خواه مستقیماً وخواه با وساطت نمایندگان که آزادانه انتخاب شده باشند، شرکت جوید.
2. هرکس حق دارد که باتساوی شرایط، بامشاغل عمومی کشور خود نایل آید.

3. اساس و منشأ قدرت حکومت اراده مردم است این اراده باید به وسیله انتخاباتی بر گزار گردد که از روی صداقت و به طور ادواری صورت پذیرد. انتخابات باید عمومی و بارعایت مساوات باشد و با رأی مخفی یا طریقه نظیر آن انجام گیرد که آزادی رأی را تامین نماید.

ماده بیست و دو:

هرکس به عنوان عضو اجتماع حق امنیت اجتماعی دارد و مجاز است و به وسیله مساعی ملی و همکاری بین المللی، حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خود را که لازمه مقام و رشد آزادانه و شخصیت اوست با رعایت تشکیلات و منابع هرکشور به دست آورد.

ماده بیست و سوم:

1. هرکس حق دارد کار کند، کار خود را آزادانه انتخاب نماید، شرایط منصفانه و رضایتبخشی برای کارخواستار باشد و در مقابل بیکاری مورد حمایت قرار گیرد.
2. همه حق دارند که بدون هیچ تبعیضی در مقابل کار مساوی، اجرت مساوی دریافت دارند.
3. هرکس حق دارد که برای دفاع از منابع خود بادیگران اتحادیه تشکیل دهد و در اتحادیه ها نیز شرکت نماید.

ماده بیست و چهارم:

هرکس حق استراحت و فراغت و تفریح دارد و مستحق محدودیت معقول ساعات کار و مرخصیهای ادواری، با اخذ حقوق میباشد.

ماده بیست و پنجم:

1. هرکس حق دارد که سطح زنده گی سلامتی و رفاه خود و خانواده اش را از حیث خوراک و مسکن و مراقبتهای طبی و خدمات لازم اجتماعی تامین کند و همچنین حق دارد که در موقع بیکاری، بیماری، نقض اعضاء، بیوه گی، پیری یا در تمام موارد دیگری که به علل خارج از اراده

انسان، وسایل امرار معاش از بین رفته باشد. از شرایط آبرومدانه و زنده گی برخوردار شود.

2. مادران و کودکان حق دارند که از کمک و مراقبت مخصوصی بهره مند شوند. کودکان چه بر اثر ازدواج و چه بدون ازدواج دنیا آمده باشند حق دارند که همه از يك نوع حمایت اجتماعی برخوردار شود.

ماده بیست ششم:

1. هرکس حق دارد که از آموزش و پرورش بهره مند شود. آموزش و پرورش لاقلاً تا حدودی که مربوط به تعلیمات ابتدایی و اساسی است باید مجانی باشد. آموزش ابتدایی اجباری است. آموزش حرفه یی باید عمومیت پیدا کند و آموزش عالی باید با شرایط تساوی کامل، به روی همه باز باشد، همه بنا به استعداد خود بتوانند از آن بهره مند گردند.

2. آموزش و پرورش باید طوری هدایت شود که شخصیت انسانی هر کس را به حد کامل رشد آن برساند و احترام به حقوق و آزادیهای بشر را تقویت کند. آموزش و پرورش باید با حسن تفاهم، گذشت و احترام به عقاید مختلف و دوستی بین تمام ملل، جمعیت‌های نژادی یا مذهبی و همچنین توسعه فعالیت‌های ملل متحد را در راه حفظ صلح و تسهیل نماید.

3. پدر و مادر در انتخاب نوع آموزش و پرورش فرزندان خود نسبت به دیگران اولویت دارند.

ماده بیست و هفتم:

1. هرکس حق دارد آزادانه در زنده گی فرهنگی - اجتماعی شرکت کند، از فنون و هنر ها متمتع گردد و در پیشرفت عملی و فواید آن سهیم باشد.

2. هرکس حق دارد از حمایت منافع معنوی و مادی آثار علمی، فرهنگی یا هنری خود برخوردار شود.

ماده بیست و هشتم:

1. هرکس حق دارد برقراری نظامی را بخواهد که از لحاظ اجتماعی و بین المللی، حقوق و آزادی‌هایی را که در این

اعلامیه ذکر گردیده است تامین کند و آنها را به مورد عمل بگذارد.

ماده بیست ونهم:

1. هرکس درمقابل آن جامعه یی وظیفه دارد که رشد آزاد وکامل شخصیت او را میسر سازد.
2. هرکس دراجرای حقوق واستفاده ازآزادیهای خود، فقط تابع محدودیتهایی است که به وسیله قانون، منحصراً به منظور تامین شناسایی و مراعات حقوق و آزادیهای دیگران و برای مقتضیات صحیح اخلاقی ونظم عمومی ورفاه همه گانی، درشرایط یک جامعه، دموکراتیک وضع گردیده است.
3. این حقوق و آزادیها، درهیچ موردی نمیتواند برخلاف مقاصد و اصول ملل متحد اجرا گردد.

ماده سی و م:

هیچ یک از مقررات اعلامیه حاضر نباید طوری تفسیر شود که متضمن حقی برای دولتی یا جمعیتی یا فردی باشد که به موجب آن بتواند هر یک از حقوق و آزادیهای مندرج در این اعلامیه را از بین ببرد ویا در آن راه فعالیت بنماید.